Ročník XII. — Číslo 37. Kvasilov dne 18. září 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Hlas Volyně

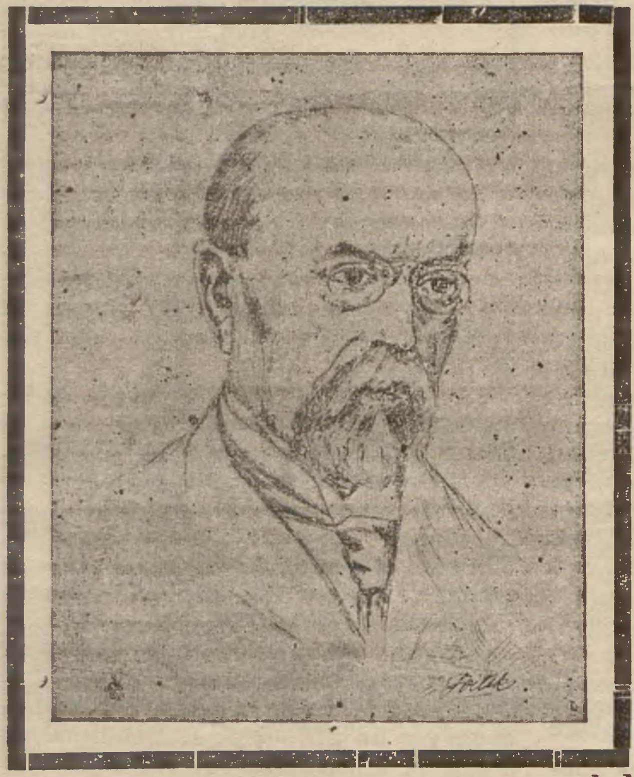
Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Chceme-li vzdělání, buďme pozorni, učme se mysliti, ale nebuďme všetečni. Býti moudrý, o to běží. Mnohovědnost nás nespasí.
T. G. Masaryk.

President—Osvoboditel T. G. Masaryk mrtev.

Dne 14. září o 3 hodině 29 minutách President Osvoboditel skonal. Zvěst tato bleskurychle se rozšířila světem a nezčetné projevy soustrasti z celého světa svědčí o tom, že nezemřel President-Osvoboditel, President Československé republiky ale zemřela osobnost světová.

Masaryk byl největší osobností československého předválečného a poválečného vývoje a jednou z největších osob našich dějin vůbec. Spojoval v sobě smířlivost knížete Václava s vášnivou láskou k pravdě a prostotu života mistra Jana Husa, rozhodnost Žižkovou, světový rozhled Jiřího z Poděbrad, humanitu Jana Amose Komenského, historicko-politický rozhled Palackého a žurnalisticko-buditelskou práci Karla Havlíčka Borovského. Byl synthesou všech těch našich velikánů, ale při tom byl svůj, maje ryzí své znaky charakteru, které ho stavějí po jejich boku, jako svéráznou osobnost našich dějin.

V myslích českého lidu po věky bude žít památka chudého hocha, jejž touha po pravdě a poznání uvedla v jeden z nejslavnějších zápasů o právo, jaký kdy zaznamenaly dějiny národů. Boj o právo člověka, o právo národa, právo národů všech. Boj o lidství. „Buďme lidmi!“ To je — vedle hesla státního znaku — nejstručnější a nejplnější vyjadření Masarykova odkazu.

Mluv pravdu, uč pravdu, miluj prav- a braň pravdu až do smrti! bylo jeho životním heslem, k němuž připojil své heslo, nyní heslo československé republiky: „Pravda vítězí“.

Masaryk byl demokratem celou svou bytostí. Demokracie mu byla nejen programem, ale nezničitelným znakem celé jeho bytosti. Prostý ve vystupování, prostý ve svém soukromém životě, prostý ve své řeči, ve svých projevech, zkrátka ve všem.

Odchází zakladatel a budovatel československého státu, jenž vedl náš národ k vítězství v nejstrašnější době světové války, president míru a práce.

Kdykoli Češi budou vzpomínati své slavné minulosti, kdykoli budou přemýšleti o podstatě svého češství, kdykoli budou chtíti cizincům ukázati na všelidský význam našeho národa, kdykoli v dobách neštěstí budou hledati oporu ve svých vůdcích a povzbuzení pro nové boje, budou připojovati ke jménu Husovu jméno Masarykovo.

K úmrtí Presidenta-Osvoboditele.

(Z rozhlasových projevů. V. Šimůnek.)

Celý život bděl nad národem Československým, dnes celý národ bdí a truchlí nad ním. Jeho oči pohasly, tělo jest nehybné a mrtvé, ale jeho ideje žijí a budou žíti po tisíciletí, — budou žíti věčně.

My živí viděli jsme velikost činu Masarykova, kterým nám stvořil to všecko, co má národ Československý. Dnes nad jeho mrtvým tělem, sjednotil se celý národ československý. Jeho hlasu bylo přesně dbáno — hlas jeho bude stále zníti v naší duši v první den bez něho a další. Velký rozsévač zasel zrno pravdy do duší lidu, které vzklíčí před rozhodováním. Bohatá jeho činnost životní a celý jeho ovocný a plodný život přinesl a přináší hojné ovoce. Duch jeho chrání rod. Mrtvý Masaryk sjednocuje národ Československý! Jsme pamětliví odkazů Masarykových, které našli v duších lidu dobrou půdu. Odkazy Masarykovy nejsou pouhá slova. Dnes, když srdce jeho nebije, musíme si býti vědomi, že musíme udržovati jeho dílo. Musíme mu býti vděční, jako všem našim slavným zemřelým. Jejich díla zde zůstávají a bojovníci odcházejí, nechávajíce své ideály svědomím generaci mladších. Všechny národnosti truchlí nad zemřelým: poznávaje před hroznou tváři smrti, že jsme všichni bratří. Ze všech krajů docházejí projevy soustrati nad smrti Masarykovou. Celý národ želí jeho smrti, jen projevy jsou laděny na jiný ton.

Všichni znamenají ohromnou ztrátu v jeho osobnosti a jmenují ho nejdražším a svou chloubou. Pohřbu se zúčastní celý národ Československý.

Tisk světový věnoval mnoho místa zemřelému. Rumunský bukurešťský tisk píše o zemřelém Masarykovi jako veliké historické postavě. Cenné jsou zprávy rakouské a maďarské, kterým Masaryk byl velkým nepřítelem, neboť on byl původcem rozbití rakouské monarchie. Noviny se sklánějí před památkou Masarykovou a velebějí ho, jako stvořitele velkého demokratického státu. Velmi pěkně píší o něm polské noviny. Právě se konající ve Varšavě protialkoholický kongres věnoval památku zemřelému Masarykovi ústy švýcarského delegáta a předsedy Chodźko. Přítomný vyslanec Dr. Juraj Slavík poděkoval jménem vlády.

Chladná noc se snesla nad lánským zámkem. Hudební sál jest proměněn v kapli, kde odpočívá balsamované tělo presidentovo. Dočasně bude pohřben na malém hřbitůvku v Lanech vedle své před 14 lety zemřelé manželky Ch. G. Masarykové.

Osvětová hlídka.

Inž. Alois Knotek:

Naše země stárne.

(Dokončení.)

Teorie hvězdářů a jejich výpočty jsou neomylné, tak sami tvrdí. A naše planeta jako všecko ve světě. je odsouzená k smrti. To je jisté! Také na druhé straně dokázáno je, že to, co nám astronomové věští a prorokují nemá docela žádný význam pro život.

Postavení měsíce může býti zjištěno dvojí metodou a sice přesným výpočtem a potom důkazem, přesvědčením že tomu tak je. Stala se věc neuvěřitelná, hvězdáři dokázali, že už to nesouhlasí, to znamená, že měsíc na své dráze běží rychleji. Rozdíl je ovšem nepatrný, ale jest! Matematika nezná chyb. Jde jen o zlomek vteřiny. A tolik křiku!

Stvrdilo se, že měsíc není vinen, chodí pravidelně, na minutu, ale země se opozďuje, nemá už síly. Jiní, kteří se bojí katastrofy, si ulehčují: na světě je všecko v pořádku, dílna Boží pracuje přesně, ale hodiny, které člověk vymyslil, nejdou správně. Hvězdnaté nebe ukazuje přesný čas, který země potřebuje, aby se otočila okolo své osy, doba ta ve skutečnosti podléhá jistým změnám. Tak jako při hnacím kole u stroje. Rychlost obratu jest podmíněna rozložení hmoty, čím dále od středu těžiště hmoty postupuje, tím větší nastává moment bezvládnosti. Rozložení hmoty na naší planetě podléhá stálým změnám, geologie dokazuje, že povrch zeměkoule se zvolna docela jinak utváří, před potopou světa bylo to jiné, za časů římských vystoupily Karpaty, sopky pracují, stálé změny, padání meteorů, zemětřesení, povodně, dále příliv a odliv na moři, to vše neomylně dokazuje, že všechny pohyby a změny směřují ku zvýšení bezvládnosti a tím ku zvolnění obratu zemi.

Hvězdáři docela klidně počítají jaké opozdění nastane během věků v obratech naší zemi. Uvedou-li se na př. v chod hodiny dne 21. srpna 1937 roku, tu za 100 let t. j. dne 21. srpna 2037 roku bude spoždění činiti pouze 18 vteřin, za dalších sto let zase 18 vteřin a po uplynutí 8.000 let, vezmeme-li pod úvahu sílu přílivu a odlivu, která jest úměrná kvadrátu času vynese spozdění právě jeden den, čili den na zeměkouli se zvětší asi o 20 vteřin a uběhne-li milion let tu délka dne protáhla by se o 0 8 Výpočet může jíti dále, od toho jsou hvězdáři. ale zapomenouti se při tom nesmí, že chyby ospravedlňují se v každém lidském konání.

Měříme-li tuto ztrátu energie zemské mírou lidského života, upřímně se zasmějeme a mimovolně vzpomeneme na příběh, který se stal sv. Augustinovi při břehu mořském. Pro život lidský dnes pro budoucí pokolení za tisíce let nebude míti únava zemské koule v běhu ještě docela žádných následků. Výsledky vědy astronomické tvrdí neomylně, že naše matka země stárne, ale stárneme všichni, neboť vše, co živé jest má svůj konec, to neúprosný zákon světa. Zákony ty ohlásila vyšší, neviditelná moc, kterou jmenujeme Bůh. —

Dary a věnování.

SEZNAM

sbírek ve prospěch České matice školské

1. O pohřbu pí. Krasenské v Plosce u Dubna na podnět p. Vl. Nedbálka ve prospěch Matice sebráno Zl. 6·20. Obnos tento byl zaslán prostřednictvím odboru ČMŠ. ve Straklově.

2. Při oslavě Vladimírů ve Mstěšíně-Ledovce na podnět p. Vl. Svítka ve prospěch Matice sebral p. J. Mareš Zl. 7·50.

3. O pohřbu p. A. Anděla v Novinech, předsedy místního odboru ČMŠ., ve prospěch Matice sebráno Zl. 10·80.

4. O svatbě sl. O. Filipčukové a p. P. Krupaře u p. J. Macechovského ve Zdolbunově na podnět dědečka p. G. Vilímka a vnuka J. Oliče sebráno ve prospěch Matice Zl. 22·60. V obnose tom ženich věnoval Zl. 10.—

5. P.n Dr. Vl. Kačer z Pučajeva věnuje ve prospěch Matice Zl. 6.—

6. O pohřbu sl. E. Hnízdilové v Ledochovce na podnět p. J. Mendlíka ve prospěch Matice sebráno Zl. 10·80.

Případ cikána Lesky.

Z uherských povídek.

Pro cikána Lesku přišli četníci, když hrál právě jakousi velmi truchlivou melodii na jediných dvou strunách starých houslí. Zatím, co před boudami v ohništi pekla se kukuřice a nahé děti cikánské máchaly se v blízkém potůčku, seděl starý Leska u samého ohně, vdechoval nozdrami vůni praskajících klasů a hrál tak teskně, jakoby celé vsi Veremu žaloval svůj osud, jakoby chtěl přinutit celou krajinu jednotvárnou a tichou, aby zaplakala nad jeho neštěstím, které přišlo v podobě četnických kalhot, kohoutích pér a četnických bodáků, ctihodného pana Pediga, četníka, a pana Hoznyho, četnického strážmistra . . .

„Kam povedete, jasní pánové, starého ubohého Lesku?“ tázal se, když ho zatkli, při čemž jeho housle vydaly poslední kvílivý zvuk a již ležely na zemi, sténajíce, jako umírající kočka.

„Do Szombathelye k soudu,“ odvětil pan Hozny, usklíbaje se nad titulem „jasní pánové“.

„A proč vedete, jasní pánové, ubohého, šedivého Lesku k soudu do slavné Szombathelye, urození?“

„Všechno se dozvíš, stará ohavo,“ odpověděl pan Pedig.

„Nejponíženější sluha urozených pánů,“ bědoval Leska, „osměluje se prosit vás, abyste ráčili říct, proč Bůh Otec a Syn a Duch svatý seslal na starého šedivce svůj trest a z čeho mne viniti uráčili urození pánové v Szombathelyu.“

„Jen už lez,“ přerušili jeho bědování a vybrané tituly četníci, „u soudu s tebou zatočí.“

„Zatočí?“ lomil rukama Leska, „s nevinným cikánem zatočí pro nic a za nic, Bůh Otec a Syn a . . .

„Drž hubu, osle!“ Leska dal se do pláče. „Svatí pánové, slavní pánové, Otče náš, jenž jsi na nebesích, urození pánové, nejsem pohan, jsem křesťanský cikán, ubožák, člověk starý a šedivý, světa znalý a zkušený, s nebožtíkem Minóom hrával jsem v Pešti, byl to spravedlivý muž, knír jeden měl upálený, v Kaniži jsem s ním byl, viděl Balatenecké jezero, maďarské moře, nevinně zavřený býval jsem, nevěřili mně, říkali, že jsem cikán a nyní na stará kolena vedou mne k soudu pro nic a za nic. Bůh je svědek! Nic jsem neudělal, vlasu jsem nikomu nezkřivil, stebélko nepoložil přes cestu, na cizí majetnost křivým okem nehleděl, po cizích polích nepošilhával, poctivě se živil, hrával a když Bůh tomu chtěl a Syn a . . .“

„Dej nám pokoj, nebo! . . .“

„Žebrával jsem na urozených sedlácích v našem Veremu a okolí, poděkoval, pomodlil se za celé selské rody: „Otče náš, jenž jsi . . .“ Morem zhynulá zvířata nevykopával jsem, cizí dobytek jsem pohladil a nic nic, nikam jsem se nevloupal, ve Veremu do kostela slavně božího chodím a modlím se za celý Verem i za vás, urození a jasní pánové, za velkomožného pana notáře, a nyní hle! Silnice s topoly táhne se k Szombathelye a po ní ubožák, starý Leska veden jest urozenými pány, jako vrah . . .“

„Nepřestaneš-li naříkat,“ řekl mnohoslibně pan Hozny, „uvidíš, cikánská kůže!“

Leska počal mluvit cikánsky, vyrážeje za každým třetím slovem „dev

7. K uctění památky prvého výročí smrti p. Václava Aulického z Kozina u Lucka, připadající na den 9. září, pozůstalá vdova Marie Aulická věnuje ve prospěch Matice Zl. 100.—

8. Pán Vl. Štech z Mladavy II. při odjezdu do Kanády věnuje ve prospěch Matice Zl. 20.—

9. O svatbě sl. S. Jenikovské v Mirotíně a p. V. Dlouhého z Hulče na podnět p. A. Jenikovského ve prospěch Matice sebráno Zl. 18·50.

10. Varšavští krajane věnují ve prospěch Matice Zl. 40.—

Úhrnem obdrženo Zl 242·40

Všem šlechetným dárcům, iniciatorům a pořádatelům sbírek za zaslané dary co nejsrdečněji děkuje

Správa české matice školské v Polsku.

MOCENSKÝ POHYB ČÍNY.

III.

K novému výpadu došlo za nového cizího panství, které se však stejněrychle počínštilo jako Mongolové. Číny se totiž zmocnili Mandžuové a založili poslední císařskou dynastii čínskou, a opět pod čínským jménem Ta-tsing, jež vládla od roku 1644 až do roku 1912. Za vlády některých prvých a mimořádně skvělých knížat z této dynastie, která patřila k nejvýznačnějším vladařským osobnostem celé světové historie, došlo opět k nové a tentokráte již poslední vlně mocenského rozmachu Číny. K říši, obsahující vlastní Čínu a Mandžusko, byl připojen celý zeměpisný prostor střední Asie, až po pohraniční pohoří. Postupně byla k ní přičleněna i vysočina tibetská, říše Dalai-Lamy, krále kněží z Lhasy. Za Kienlunga byla dokonce překročena Himalaja a z obou území, ležících na jejích jižních svazích, Nepalu a Bhutanu, zřízeny čínské vasalské státy. Tento poměr trval ještě před několika desitiletími a projevuje se ještě dnes tím, že knížata, vládnoucí v těchto státech, jsou jen ve volném poměru k Velké Britanii. Čínské panství se vztahovalo v té době i na Koreu a západoindický poloostrov.

Za Kien-lungova nástupce, v roce 1800, začíná opět úpadek vládnoucího domu a s ním i postupné slábnutí říšské moci. Ale je to spíše úpadek vnitřní. Navenek se udržela říše ještě dlouhou dobu. Teprve po dlouhých bojích s Francouzi svolila Čína mírem Tien-tsinským v roce 1885 k odstoupení Cochinchiny, Annamu a Tongkingu. Ve válce s Japonskem v roce 1895 ztratila Koreu a ostrov Formosu. Tyto ztráty a ještě jiná pokoření, která jí připravili Evropané — válečné výpady s několikanásobným obsazením Pekingu, vynucení „smluvních přístavů“, „nájemních území“, celních omezení a podobně, vedly posléze k revoluci, k pádu dynastie Mandžu a k zániku císařství v roce 1912. Republika, která je vystřídala, si dělala přirozeně nárok na onen obrovský asijský prostor, který staré atlasy nazývaly a zakreslovaly jako „čínskou říši“ a která obsahovala vedle vlastní Číny a Mandžuska, ještě celou střední Asii. Ale to bylo jenom přání, na jehož uskutečnění nebylo ani sil, ani možností. Rozklad celé mocenské sféry byl bezprostřední. Vnitřní zmatky, které přivodily i tentokrát pád dynastie, oslabily do krajnosti ústřední moc.

Již v roce 1912 setřásla revoluce téměř úplně čínskou nadvládu v Tibetě a tato země, i když ještě uznává formálně nadvládu podle smlouvy, uzavřené mezi Velkou Británii a Čínou, přece je ve skutečnosti v mnohem užším politickém svazku s Britskou Indií, než s Čínou. Také stepní země na sever od Pouště Gobi, „Vnější Mongolsko“, proklamovalo za revoluce v roce 1911 svoji nezávislost na Číně: pro změnu na popud Ruska.

I v tomto případě uznává čínsko-ruská smlouva z roku 1924 formálně nadvládu Číny. Přesto se však Vnější Mongolsko považuje za stát, patřící k sovětskému Rusku, které zde také vykonává velmi značný vliv. Staví na příklad odbočku sibiřské dráhy do hlavního města tohoto státu — Urgy. Číňané jsou však ze země vyháněni.

Japonský krok k uvolnění Mandžuska a k utvoření nezávislého císařství Mančukua pod politickým zdánlivým panstvím císaře Puyi, pocházejícím z dynastie čínských císařů, svržené v roce 1915, je ještě v živé paměti. Stejně jsou každému známy snahy o osamostatnění vnitřního Mongolská a severočínských provincií. A posléze přicházejí krajně znepokojivé zprávy i z východního Turkestanu a Sinkiangu, jak totiž nazývají Číňané své vnější provincie.

Tak vidíme dnes opět všude nové rozpadávání, kdysi mocné velké říše čínské. Prakticky jsou její zevní části

(Pokračování na str. 4.)

leh“ (bůh) a “dad devlehe“ (otec boží), i “přištižis“, slovo, které značí pojem ohromného neštěstí.

Slova jen se hrnula z jeho bezzubých úst, klátil se uprostřed obou mužů, dělaje zoufalé posunky, umlkaje na chvíli, aby prsa jeho nabrala nového dechu k vyraženým, zoufalým slovům: “Devleh, dad devlehe, priztižis.“

Jak tak kráčel ve stínu bodáků, v rozbitých šatech, pestře záplatovaných bos a bez klobouku, působila jeho černá tvář dojem ubohého zajatého Inda, kterého vedou na popravu.

Přestal mluvit cikánsky a zpěvavě se otázal: „A což, jasní, urození, neřekli byste mně, prašivému a bídnému starci, proč velkomožný soud poroučí mne přivést k urozenému výslechu?“

Rána do žeber ho poučila, že oba “jasní“ a “urození, mají již dost jeho nářku, přestal tedy hlasitě bědovat a vzlykal zcela tiše, zaklínaje se strašně, že o ničem neví, že je čistý jako vykoupané dítě a poctivý, jako velkomožný pan notář.

Již se blížili k Szombathely, již viděli věže a špinavou vodu říčky, zabarvenou krví z blízkých jatek, a tu naposled ohlédl se Leska po silnici s topoly, která zahýbala se vzadu v planině, plné polí kukuřičných, k vesnici Vesem, kde z bud cikánských valil se kouř ohnišť daleko viditelný. A Leska také naposled zadušoval se svatým Štěpánem, že je nevinen, a že neví, proč ho vedou k soudu.

Již vešli do prvních ulic městských, zahnuli přes most, od mostu kolem škol a za chvíli zavřela se za Leskou, tichým a zádumčivým, vrata soudní budovy . . .

* * *

V Szombathelyi žije muž zámožný, jménem Szokás. A poněvadž jest zámožný, nevěděl dlouhou chvílí co dělat, ale z vrozeného pudu, stát se užitečným svým spoluobčanům a zároveň státi se slavným, jako jeho otec, který vynašel zvláštní druh hodin, která měly jíti tisíc let, a jejichž jediná chyba byla ta, že šly jen pět minut a sedm vteřin; tedy tento muž, pan Šokás, sbíral cikánské písně a doplňoval slova k jazyka uherských cikánů.

V stolici Zala objevil dosud neznámou cikánskou nadávku “garžanda“, ve stolici važské úplně již zapomenutý aorist, nebo něco takového, jako aorist, jak říkal, totiž “côrâvezû“ (ukradl jsem).

Všechny ty pamětihodné výzkumy vydal vlastním nákladem v obsáhlé knize, v jejímž úvodě napsal: „Neznám roztomilejšího národa nad ubohé tyto parie ze severního údolí řeky Ganges. Obdivují se jim, těm tvorům zneuznávaným, a mohu tvrdit, že je-li na světě národ, který zasluhuje obdivu, jsou to naši cikáni, tak bohatí písněmi, tak zajímaví řečí, tak svobody milovní a tak dobří . . .“

Potom pan Szokás odpověděl zvláštní brožurkou na útoky vědecké kritiky, která prohlásila, že dosud nebyla vydána vlastním nákladem kniha tak nevědecká, jejíž autor nemá ponětí o srovnávacím jazykozpytu. V oné brožurce odpověděl, že čestné jeho jednání utrpělo by hany, kdyby odpověděl věcně na ten útok, on že se spokojí prostě vědomím vykonané práce a myšlenkou, že vykonal pro cikány, co mohl, jako muž charakterní, a že mu stačí láska ubohých tuláků pleti snědé, kteří jsou tuláky, i když leží v nízkých boudách, opovrhování obyvatelstvem obcí.

„Milují mne, pane profesore!“ stálo vytištěno na konci brožurky tuč-

K úmrtí T. G. Masaryka.

Projev soustrasti P. Presidenta R. P.

P. President R. P. prof. Mościcki zaslal okamžitě, jakmile došla zpráva o úmrtí presidenta Osvoboditele, telegram presidentu československé republiky dr. Benešovi. P. President Polské republiky zároveň pak pověřil pražského vyslance dr. K. Papée, aby vyslovil osobně soustrast Masarykově rodině. Polský vyslanec dr. Papée se dostavil ve středu o 1/25. hod. odpoledne do Lán, kde byl přijat vyslancem Janem Masarykem. Vyslanec dr. Papée tlumočil vyslanci J. Masarykovi soustrast P. Presidenta R. P. a zároveň soustrast polské vlády.

Pohřeb v úterý odpoledne.

Pohřeb presidenta Osvoboditele koná se, jak bylo definitivně stanoveno, v úterý dne 21. září dopoledne z prvního nádvoří pražského Hradu na nádraží Wilsonovo, kde před rakví svého prvního nejvyššího velitele budou defilovati útvary čs. branné moci. Z Wilsonova nádraží budou ostatky zesnulého přepraveny do Lán, kde budou uloženy na tamním hřbitůvku. Pohřbu v Lánech zúčastní se jen nejužší kruh oficiálních hostí.

Z Kvasilova.

Konsulát ČSR v Kwasiłowie-Czeskim oznamuje všem, kdož se účastní národního smutku, že v místnostech konsulátu jest vyložena kondolenční listina.

ným písmem.

A cikáni ho také milovali. Nebylo týdne, aby neposílali k němu špatně oděná děcka, která žebrala cikánský, nebo aby nepřišli členové různých cikánských rodin osobně a nepožádali o podporu a nezazpívali na vybídnutí písně své teskné i veselé, slušné i tak neslušné, že jejich překlad nikdy neuzří ani čtenář, ani sazeč učených pojednání pana Szokáse.

Poslední dobou konal měření cikánských těl a hlav, veden utkvělou myšlenkou, že cikánské typy jsou pravé typy krásna.

Tři dny před tím než vedli starého Lesku, k soudu, odešel z domova, zanechav posluhovačce lístek na stole: „Jdu měřit rodinu Leskovu do Veremu."

Pan Szokás nevrátil se ani ten den, ani následující ze své vědecké výpravy. Pátráním zjištěno bylo, že skutečně byl viděn před třemi dny u cikánských veremských bud, sedlák Elég z Veremu pravil, že viděl ho, když přeskakoval potok k boudě Lesky, a že řekl: „Zatracené bláto!" To byla poslední známá věta toho slavného muže... Od té doby byl nezvěstný...

(Dokončení příště.)

Kronika.

Zakončení manevrů na Pomoří.

Největší letošní manevry se konaly na Pomoří. Zúčastnil se jich Maršál Śmigły-Rydz a šéfové gen. štábů: finského gen. Oesch, estonského — gen. Reek a lotyšského — gen. Hartmanis. Po ukončení cvičení konala se velká přehlídka vojsk, která trvala přes 4 hodiny. Město Bydgoszcz srdečně vítalo vojsko a jmenovalo svým čestným občanem Maršálka Śmigłeho Rydza. Při této příležitosti konal se večer raut na kterém Maršál Śmigły-Rydz srdečně poděkoval za udělení Mu hodnosti čestného občana města Bydgoszcze a za lásku k vojsku. Na konci své řeči pravil: „Dnešní den považuji za pokračování toho co jsme prožívali během našeho cvičení. Jest to ještě jedna manifestace jednoty mezi veřejností a vojskem. Tímto faktem veřejnost Bydgoska stvrzuje, že miluje své vojsko, že jest na něj hrdá a pro zaakcentování toho hledá cesty odpovídající jeho srdci. A jestli tento fakt zevšeobecníme, to musím stvrditi, že národ, který miluje vojsko, a hrnoucí se do toho vojska s láskou a úctou, jest národem zdravým, který si uvědomuje svoji sílu a který umí výrazně sformulovati co jest základem síly a strážcem jeho rozvoje a rozrůstu."

Slavnostní zahájení Volyňských Trhů.

V neděli dne 12. září byly slavnostně zahájeny VIII. volyňské Trhy. Zahájení se zúčastnili: vojevoda volyňský p. Józewski, velitel O. K. Lublin gen. Smorawiński, viceministr vnitra p. Korsák, 40 poslů a senátorů v čele s maršálkem senátu Prystorem, a vícemaršálkama Szaetzlem, Kielakiem i Barańskim a mnoho představitelů veřejných organisací.

Před zahájením Trhů vojevoda Józewski a gen Smorawiński přešli před frontem kompanie Svazu záložníků, potom předseda Trhů p. Wolk přednesl uvítací řeč, zdůrazňujíc význam Trhů pro Volyň. Svoji řeč zakončil provoláním na čest Rzeczypospolitej, Pana Presidenta R. P. i Maršálka Śmigłeho Rydza.

Po uvítací řeči maršálek Prystor, přeříznutím stuhy otevřel Volyňské Trhy.

První den navštívilo Volyňské Trhy 25 tisíc osob.

Z Mírohoště.

Oznamujeme, že vzhledem k úmrtí Presidenta Osvoboditele, posvícenské zábavy připadající u nás na dny 21. a 22. září nebudou pořádány.

Poř. výbor.

Mocenský pohyb Číny.

(Pokračování ze str. 3.)

vlastně ztraceny, anebo neudržitelné. Je dokonce nejisté, zda se toto rozkladné hnutí zastaví před vlastními hranicemi Číny.

A nakonec ještě otázku: Je tento rozklad již opravdu definitivní? Anebo dojde po nějaké době, jako doposud vzdycky, zase k velkému vzestupu čínské říše v její historické velikosti? Dnes není možno dáti na tuto otázku odpověď. Podle evropského způsobu nazírání se to již nezdá možné. Číňané však v tento obrat pevně věří. Důvěřují i dnes nezlomně v nesmírnou, všechna cizí panství zdolávající, všechny dobyvatele nepřekonatelně assimilující, čínskou sílu pravěkého smýšlení. Počítají však se zcela jiným časovým rozmezím než my. Říkají, že i kdyby to mělo trvat třeba celá století, přece jen přijde nová obrozující vlna — jako vždycky před tím, když bylo nejhůře — která opět vynese Čínu k její světově velikosti. Přehled historie by alespoň jejich naději ospravedlňoval.

Zasedání Společnosti národů zahájeno.

13. září bylo zahájen XVIII. řádné zasedání Shromáždění Společnosti národů. Předsedal španělský delegát ministerský předseda Negrin, který pronesl úvodní řeč a tlumočil pozdrav Španělska, jež dnes více než kdy jindy uchovává si neporušenou víru v ideál Společnosti národů.

Řečník otevřeně doznal, že Společnost národů nebyla s to odstraniti se světa strach před válkou.

V dalším řečník nastínil některé události v životě Společnosti národů v minulém roce, m. j. úspěšné řešení problému alexandrettského a palestinského, ve kterémžto posledním případě Velká Britanie podala významný příklad tím, že se podrobila společné disciplině.

Námořní policie se sjíždí do Středomoří.

Zatím co se ještě studuje dosah dohody nyonské proti pirátství v Středozemním moři, dalo se již na cestu 35 anglických a 25 francouzských torpedoborců, aby vykonávaly námořní policii na hlavních linkách plavby mezi Gibraltarem a Suezem. Tento energický krok Anglie a Francie postačí podle úsudků znalců k zastavení pirátských kousků.

Italie byla pozvána k účasti na hlídkování. Zatím je nespokojena, že Anglie a Francie rozhodly vše bez ní a utěšuje se jen tím, že nedostala také v ní Moskva přidělenou žádnou strážní službu, takže prý byla vyloučena ze Středomoří. Ani Německo, zaměstnané plně hrami v Norimberku, ještě nezaujalo stanovisko k nyonským výsledkům. Dohodne se zajisté o společném stanovisku s Italií asi v tom smyslu, aby výsledek Nyonu byl předložen nevměšovacímu výboru v Londýně, kde zasedají také oba státy, v Nyonu svou vinou nepřítomné. Je tedy počítati ještě jak s obtížemi diplomatickými a pak ovšem se stálým nebezpečím komplikací, až anglická a francouzská ná-

mořní policie potopí nějakou tu “neznámou“ ponorku.

President Roosevelt pokračuje v poradách o mezinárodní situaci.

President Roosevelt při lunchi na jachte Potomac, kterého se zúčastnil též velvyslanec Norman Davis, presidentův důvěrný poradce, pokračoval v debatách o mezinárodní situaci, která se během posledních dnů nijak nezlepšila a jež jest už delší dobu střediskem presidentova zájmu.

Den před tím měl president Hoover poradu s Bernardem Baruchem, proslulým finančníkem a svým osobním přítelem, který prý prohlásil: Evropa jest jak sud se střelným prachem a přihodit se může všecko! Mimo to konferoval ještě s bývalým americkým vyslancem v Italii Breckinridge Longem, který platí za největšího znalce italských poměrů i Mussoliniho povahy.

Podle Rooseveltova náhledu, který také před nedávnem uvedl poloveřejně, situace na čínském bojišti závisí čistě na dodávkách zvenčí, kdežto Japonsko čerpá ze svých zásob, které si nahromadilo v posledních dvou letech.

Panarabské konference proti rozdělení Palestiny.

Panarabský kongres v Syrii, kterého se účastní přes 400 vynikajících Arabů, a který se zabývá arabsko-sionistickým problémem, zaujal stanovisko proti britskému plánu na rozdělení Palestiny. Na kongresu jsou zastoupeny všechny arabské státy s výjimkou Jemenu. Kongres se m. j. vyslovil pro to, aby 400 milionů mahomedánů na světě podporovalo Araby v jejich bojích a zároveň se vyslovilo pro trvání křesťansko-mohamedánské spolupráce arabských zemí proti sionismu. Kongres potrva ještě několik dní.

Prudké boje na šanhajské frontě.

Velká bitva mezi Šanhají a Yantsekianem naznačuje svým vývojem na první rozhodné vítězství Japonců v šanhajském úseku. Mluvčí japonské ho vojska prohlásil, že japonské oddíly pronikly od Yantšanu na západním konci své útočné fronty pět kilometrů, od Paoshanu deset kilometrů a od Vusunu devět kilometrů dále. Tím prý je neudržitelná posice čínských branných sil severně a severozápadně od Šanhaje. Číňané vyklídili již závodní dráhu, o níž se po celý týden usilovně bojovalo. Jsou prý nyní v zoufalém zápasu s Japonci o Kianvan na silnici z Honkiu do Vusunu.

Na frontě deseti mil mezi Paošan a místem v blízkosti Liuho řádí prudká bitva. Obě strany svádějí dělostřelecký souboj, kterého se účastní také těžké dělostřelectvo. Četné obce jsou v plamenech. Jiný dělostřelecký souboj se odehrál podél břehů Vusunu, kde se Japonci pokusili o bočný manévr s těžištěm náporu na Kianvan. Dosud však nedobyl úspěchu. Nad Putunem létala japonská předzvědná letadla, zdá se vsak, že nezjistila čínských baterií, jež jsou dobře zastřeny v bambusových křoviskách,

Japonské vojenské úřady oznamují, že japonská vojska obsadila Tuepu, důležitý čínský železniční uzel v blízkosti Šanhaje.

Japonské loďstvo před Honkonem.

Celé město bylo vzrušeno zprávou, že japonské válečné lodi zakotvily v neděli v zálivu Bias a vylodily posily. Tyto válečné lodi bombardovaly předtím několik opevněných postavení v sousedství. Čínské zprávy, dosud nepotvrzené, oznamují, ze jde o větší počet japonských válečných lodí, mezi nimiž jsou tři křižníky. Britské námořní úřady nemohou toto vylodění potvrditi, třebaže prohlašují, že jest pravděpodobne. Na místech dobře zpravených se soudí, že japonským cílem je obsaditi čínský úsek železnice Kanton—Kowloon, čímž by se znemožnila doprava dodávek z Honkonu do vnitrozemí. Zprávy ze Swatow praví, že japonský pokus vyloditi vojenské jednotky byl znemožněn a že čínským úřadům není nic známo o japonském pronikání od jižního čínského pobřeží.

Různé zprávy.

Osnova zákona o nabývaní a pozbývání státního občanství československého.

V Československu se připravuje zákon o nabývání a pozbývání státního občanství. O této osnově dověděl se krajanský zahraniční tisk, který proti ní vznáší výtky pro ustanovení, podle něhož mají pozbýti státního občanství československého státní občané, kteří se zdržují po dosažení zletilosti dobrovolně a nepřetržitě po 10 let mimo území republiky Československé, neoznámí-li během této doby nejbližšímu příslušnému zastupitelskému úřadu, že

261.

cit. Vypravujte mi všechno, jak se co sběhlo, přede mnou nemusíte nic zatajovat. Víte, že slýcháme horší věci.“

Povídala a rozčilovala se. Na Artura se zlobila, na hraběte se hněvala, ale proti Miladě zuřila. Rotborn pozorně poslouchal a když dokončila, zamyšleně se díval na prsty.

„Je to všechno na pováženou. Alici nesmím nic zlého říci a žádám vás také, abyste se před ní mírnila. Napřed musí hrabě zkusit, poslechl-li by Artur jeho vyzvání a přijel-li by sem. Poslechne-li, je napolo vyhráno. Neposlechne-li, použijeme silnější střelby. Je Artur hodně dlužen na Ředhoř?“

„Vám to bude známo lépe, než mně. Myslím, že to není zlé.“

„Pamatuji se, že to sice byla značná částka, ale nebylo to k smrti. Přijde na to, v jakém stavu statek je. Ostatně to všechno si béřu na starost. Zachová-li ten nešťastný větroplach tvrdohlavost svoji, rozzlobím se naň doopravdy a může býti jist, že jen tak lehce mu neodpustím hanbu a žal, který mně a mé dceři způsobil.“

„Ani já mu do smrti neodpustím a viděti ho nechci.“

„Tím lépe. Po čase ho přejde veselost a přestane se tak lehkomyslně dívat na svět.“

„Jsem velice ráda, že jste tu a že se

264.

„Proč jsi sem Alici zvala? To dítě strašlivě trpí a právě zde trpí dvojnásob,“ vytýkal nevrlé.

„Nu, snad nebude tak zle, ona se brzy potěší. Zde je dopis od Artura, rozevřela jsem ho, abych věděla, co dělá. Málo pěkného se dovíš.“

Hrabě vzal dopis a četl. Čelo se mu svraštilo a když dočetl, smutně si povzdychl.

„Řeklas Rotbornovi, co píše?“ ptal se zamyšlen.

„Ovšem, proč bych dělala před ním tajností,“ odpověděla vznešeně.

„Co o tom soudil?“

„Že teď Artur musí povolit.“

„A nepovolí-li?“

„Ať si přičte vinu sám. Za tu hanbu a necitelnost zaslouží, aby byl příkladně potrestán.“

„Proč ses tolik na toho hocha rozezlila?“ ptal se laskavě. „Je to v jádru svého srdce výborná povaha a jak pozoruji, hrozí mu úplná zkáza, nebude-li mu přispěno.“

„Nedbám na žádnou jeho výbornost, když nás nerespektuje. Napíšeš mu, aby sem přijel. Poslechne-li, nic nenamítám, aby se mu pomohlo, ovšem předpokládajíc, že projeví také on ochotu vyhověti nám. Nepřijede li, ať si přičte následky své tvrdohlavosti.“

chtějí zůstati státními občany československými.

Poznamenáváme, že osnova uvedeného zákona se teprve projednává v meziministerském připomínkovém řízení a je podrobena všestranným bedlivým úvahám, takže obavy krajanů, že budou zbavováni čsl. státního občanství desetiletým nepřetržitým pobytem v cizině, jsou zatím předčasné.

Československý ústav zahraniční vývoj této osnovy sleduje a snaží se, aby krajané vydáním zákona neutrpěli újmy. „Krajan.“

Polsko-československá přírodní reservace.

Ke zřízení “Slovanské přírodní reservace v Pieninách“ došlo na základě t. zv. krakovského protokolu ze dne 6.V. 1924, v němž se ustanovuje, že na hranicích československo-polských budou zřízeny národní (přírodní) parky. Reservace představuje hluboký kaňon řeky Dunajce s porosty smrkovými, jedlovými, modříny, bukem a borovicí na vápenci.

Poslední poštovní holub ze světové války pochován s vojenskými poctami.

Ve Forth Monmouth, ve státě New Jersey, byl pochován s vojenskými poctami poslední okřídlený hrdina ze světové války, poštovní holub Macker. Holub “sloužil“ v americké armádě na francouzském bojišti a názvu hrdina si zaslouží plným právem. Třiatřicetkrát donesl důležité vojenské zprávy. Při jednom letu dostal se do deště nepřátelských kulek a ztratil pravé oko. Letěl však dále a po veliké námaze doletěl s důležitou zprávou k svému velitelství. Jeho hrdinný čin byl tehdy citován v armádním rozkaze.

V Německu zakázána protifrancouzská píseň.

Hitlerův zástupce Rudolf Hess vydal organisacím NSDAP-u rozkaz, kterým se zakazuje zpívati píseň: „Vítězně chceme poraziti Francii...“ Zákaz má okamžitou platnost. V odůvodnění vysvětluje Hess, že národní disciplina vyžaduje vyhnouti se všemu, co by mohlo vzbuzovati dojem, že je Německo nepřítelem některé národnosti.

Perlová bursa na Bahreinských ostrovech.

Místem děje je malá arabská kavárna v Menamě, hlavním středisku obchodu Bahreinských ostrovů v Perském zálivu. Tamní hosté sedí se zkříženýma nohama na podlaze a hovoří, živě gestikulujíce. Jsou bosi, sandály leží vedle nich. V příjemném chladu arabské noci se místností ozývá hudba s gramofonových desek. Domorodci jsou oblečeni v bavlněné šaty, které mají cenu několika korun. Mýlili bychom se však, kdybychom je podle nich posuzovali: nejsou nikterak potřebnými lidmi — naopak, jsou to bahreinští obchodníci perlami, kteří dodávají světu nejlepší perly. Třebaže vypadají na pohled tak nepatrně, jsou zvyklí, že denně procházejí jejich rukama tisíce. Mají stále více peněz v kapse, než průměrný evropský dělník vůbec kdy uvidí.

Na tyto Araby je zajímavy pohled. Tu sedí vousatý stařec, který by rád uzavřel obchod s dlouhým Indem. Oba již vypili nesčetné šálky mokka a mnoho sorbetů. Při tom se baví o všem možném, jen ne o perlách. Tak to vyžaduje orientální zdvořilost, jež je většinou spíše opatrností.

Konečně vytahuje Arab ze záhybů svého objemného pláště kousek zauzlované látky. Má takových při sobě více. Rozváže ten hadr a vyjme z něho perlu, již chce prodati Indovi. Tento pozoruje perlu zdánlivě bez zájmu — ale pak lehce hvizdne mezi zuby. Tím naznačí druhému, že snad přece bude moci obchod uzavřít.

Perla je zvláště hodnotným kouskem a Ind to ihned zpozoroval. Po dlouhém okolkování je transakce provedena. Způsob, jakým se tak děje, je úplně stejný jako v době, kdy se tu počaly loviti perly.

Arab sejme s hlavy obrovský turban; na temeni mu sedí jen směšná kulatá čepička. Rozmotá turban a prostře jej před sebe. Každý z obou partnerů pod něj vloží ruce a pomocí sti-

CENY OBILÍ.

Záznam 13.IX. volyňské plodinové bursy.

Žito	zl. 20.50	za 100 kg
Pšenice	„ 27.—	„
Ječmen	„ 17.50	„
Oves	„ 18.—	„
Hrečka	„ 20.—	„
Proso	„ 18.50	„
Řepák	„ 56.—	„
Hrách	„ 30.—	„
Seno	„ 10.—	„
Mák	„ —.—	„
Jetel bílý	160.—	„

262.

něco stane. Někdo klepe, dovolte, zeptám se kdo je to.“

Došla ke dveřím a pootevřevši, dívala se. Lokaj stál za dveřmi a držel na podnosu právě došlou poštu.

„Jeho milost není ani v kanceláři, ani v salonu,“ povídal na omluvu, ukazuje na dopisy.

„Dej to zatím sem,“ poroučela.

Lokaj donesl podnos do pokoje a položiv jej na stůl, odešel tiše. Hraběnka rozhrnovala prstem dopisy, přišlo-li něco pro ni.

„Tahle ruka je mi známa pravda. to je Arturovo písmo.. Dopis je adresován hraběti, ale mohu ho rozevříti také já. Přichází jako na zavolanou a přečtu vám ho.“

Hned při přečtení prvých řádků její výraz se změnil a jevila veliké účastenství.

„Vida, mladému pánu začíná býti zle, ocitl se v nesnázích a jak se mi zdá, neví kudy kam. Zrak se mi kalí, buďte tak dobrý, přečtěte to nahlas.“

Rotborn ochotně četl. I jej dopis zajímal a čím déle četl, tím více se mu tvář jasnila. Usmíval se, hlavou pokyvoval a když dočetl a list odložil, tiše se zasmál.

„Má špatný začátek svého milostného románku,“ povídal škodolibě „a teď mám pevnou naději, že se mu horování brzy z hlavy vykouří. Myslíte, že mu hrabě pomůže?“

263.

„Přijde na to, co by bylo pro nás výhodnější. Nebudu-li chtíti, nesmí hrabě ani krejcarem mu pomoci.“

„To by nedostačilo, hrabě mu nesmí ani morálně pomáhati. Buď se kajícně vrátí do Červené, nebo ať nic nechce. To ostatní obstarám sám.“

„Jste snad vy mu ochoten pomoci?“

„Totiž, hraběnko, dostanu ho do rukou a řeknu mu, buď budeš míti rozum a dodržíš dané slovo, nebo nejsi hoden nositi své jméno a odpykej si, co zasloužíš.“

„Tak to bude správné. U hraběte se již postarám, aby nepodporoval jedo krkolomné kousky, a to ostatní ponechám vám. Věřte mi, celá jsem omládla a potěšila se, že jste přijeli. Musím také Alici potěšit, přirostla mi k srdci jako vlastní dcera a lituji ji, že má takový zármutek. Doveďte mě laskavě do zahradního salonu, vezmu s sebou dopis hraběte a promluvím s ním hned.“

Podepřena o rámě Rotborna došla do zahradního salonu a poslala hledat hraběte. Lokaj ho našel v parku ve společnosti Alice, kterou se snažil svojí dvorností rozveseliti. Sotva však ke hraběnce vstoupil, zachmuřila se mu tvář.

sků a hmatání se sjednotí na kupní ceně. Plný stisk ruky znamená číslici, dotknutí se dlaní nebo hřbetem ruky, stisknutí prstů zase něco jiného, atd.

Použití teto posuňkové řeči jim umožní, že se nikdo třetí nedozví cenu. Jakmile však není dosaženo dohody, je ticho arabské noci přerušeno hrozmou hádkou. Arab strhne Indovi turban s hlavy a oba se zahrnují nejhoršími nadávkami a kletbami. Končí to obyčejně bitkou, při níž není o krev nouze.

Z Chmelného trhu.

CHMEL.

Žatec 11 IX.

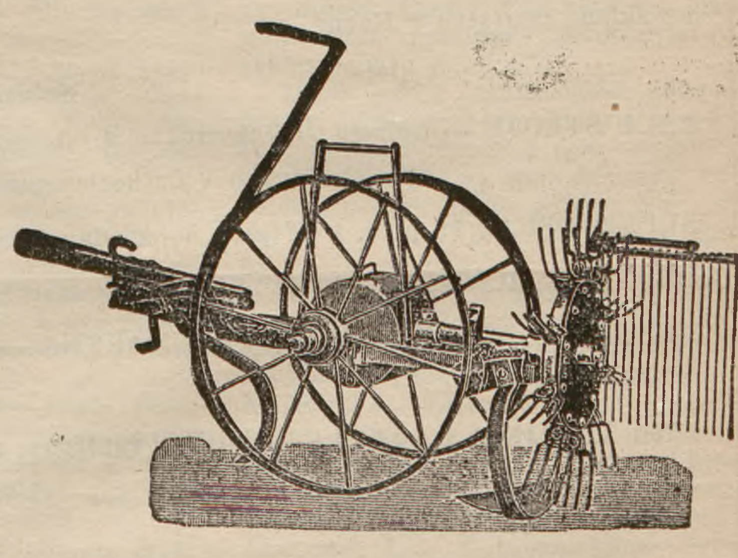
Výkup žateckého chmele pokračoval i v uplynulém týdnu sice klidným, ale stálým tempem, jak dosvědčují každodenní několikatisícové prodeje. Odhaduje se, že až dosud je 60 000 c. c. či 40 procent sklizně chmele na Žatecku odebráno z venkova a dovezeno do Žatce. Zájem projevoval se o všechny druhy chmele. Hladce zelené chmele, které již pomalu budou vykoupeny, byly opětně středem pozornosti a ceny se uhájily. Dnešní cenový záznam žateckého chmele všech jakostí pohybuje se v rozpětí Kč 700·— až 1050·— za 50 kg.

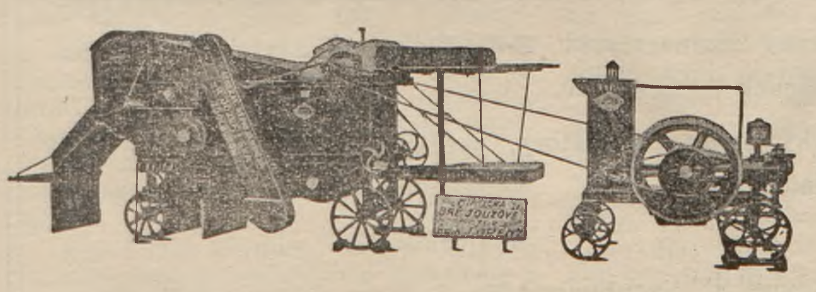
Na trhu bylo silně debatováno o posledních rozhodnutích v Praze, zejména o snížení plochy chmelné v ČSR. o 3,000 hektarů a o opatřeních, jež mají zabezpečiti plynulost chmelného trhu. Také ochranná opatření ve Francii nezůstala bez vlivu na trh a obchod se snaží o rychlou expedici.

Rychlý výprodej chmele v Německu, zejména v Holedavě, která do týdne bude z 90 proc. vyprodána, a zvýšení tamních cen chmele mají též svůj reflex na žateckém trhu chmelném, kde v posledních dnech byl projeven zvýšený zájem, aniž se to cenově mohlo projeviti.

Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila a vyexpedovala dodnes 2658 žoků v čisté váze 6561 c. c. po 50 kg žateckého chmele sklizně 1937.

Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. $^{1}/_{12}$ zadních stranek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.